

УДК 330. 75

Олена Сороківська

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулля

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ФУНКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Olena Sorokivska

SPECIALITY REALIZATION ENTERPRISES OF SMALL BUSINESS INNOVATIVE FUNCTION

Становлення ринкової системи господарювання в Україні пов'язане з активізацією підприємницької діяльності в усіх сферах економіки. Одним із перспективних напрямів створення нового конкурентно-ринкового середовища є розвиток малого бізнесу. Поряд з прискореним формуванням споживчого ринку малий бізнес сприяє активізації інноваційної діяльності.

Набутий досвід в країнах, які пройшли етап реформування економічних систем, свідчить про те, що реалізація інноваційної функції малого бізнесу є одним із засобів усунення диспропорції на окремих товарних ринках, створення додаткових робочих місць і скорочення безробіття, активізації інноваційних процесів, швидкого насичення ринку товарами та послугами. А малі інноваційні підприємства, які мають підтримку держави – гнучкі і високоефективні, мають досвід і достатній професійний рівень.

Розвиток малих підприємницьких форм відбувається, в основному, в посередницькій сфері і галузях, що не потребують значних капітальних вкладень – торгівлі, громадському харчуванні, будівництві цивільних об'єктів, дрібному ремонті техніки і машин, сільському господарстві. Тим часом такий потужний ринок, як сфера науково-технічних нововведень та інформації, не освоюється. Це зумовлено, з одного боку, недостатньою увагою до таких проблем державних структур управління, відсутністю правових актів, що забезпечують розвиток малого науково-технічного бізнесу, а з іншого – монополією державних науково-дослідних інститутів, що зосередили у собі весь обсяг фінансування наукової сфери. У результаті це привело до монополізму держсектора в науці і відсутності достатнього рівня впровадження у матеріальній сфері.

Суть інноваційної функції малого бізнесу полягає у формуванні якісних структурних змін регіональної спеціалізації, характеру господарських зв'язків, культури виробництва, благ і послуг, підвищення конкурентоспроможності продукції, виходів на зовнішні ринки [1].

Виділяють такі основні складові інноваційної функції малого бізнесу:

- забезпечення зайнятості висококваліфікованих спеціалістів у сфері НДДКР;
- сприяння технічного переозброєння традиційних галузей економіки;
- мобілізація науково-технічних ресурсів;
- підвищення якості трудового потенціалу;
- комерційна реалізація науково-технічних розробок;
- впровадження нових технологій і освоєння нових видів продукції;
- сприяння розвитку науково містких галузей.

На реалізацію інноваційної функції малого бізнесу можуть впливати різні фактори, які за своїми характеристиками поділяються на основні та супутні. Основні – це кліматичні умови, природні ресурси, некваліфікована робоча сила, фінансові ресурси. Вони не потребують ніяких зусиль, або для цього необхідні невеликі капіталовкладення. Супутні фактори – це науковий потенціал, висококваліфіковані кадри. За їх допомогою можна отримати стійкі конкурентні переваги. [2].

Аналіз розвитку малого бізнесу в Україні дає змогу зробити певні узагальнення щодо стану і тенденцій його інноваційної складової:

- по-перше, частка підприємств науки і наукового обслуговування у сфері діяльності малих підприємств значна;
- по-друге, кількість малих підприємств у науці і науковому обслуговуванні зростає;
- по-третє, виявляється тенденція до зміни форм власності малих підприємств; значно зростає частка малих підприємств з колективною формою власності, велика частка приватних малих підприємств.

До основних факторів, що впливають на реалізацію інноваційної функції малого бізнесу в Україні належать:

1. Інтелектуальний потенціал. Саме він є найпершою складовою малого інноваційного бізнесу. За останні роки спостерігається відтік інтелектуальних кадрів з країни, а отже втрачається інтелектуальний потенціал. Для того щоб змінити цю ситуацію необхідно створити гідні умови роботи «інтелектуальній інтелігенції» (достойна зарплата, державна підтримка, статус).

2. Сприятливий кредитно-фінансовий механізм. Держава повинна здійснювати фінансування інноваційних проєктів: інвестиційна допомога у проведенні енергозберігаючих заходів; стимулювання впровадження передової технології; субсидювання науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт. Також необхідно зменшувати податкове навантаження на підприємства, які впроваджують інновації.

3. Заміщення ввезення іноземної продукції, що користується попитом на внутрішньому ринку, на продукцію вітчизняного виробництва, що має високу якість, є екологічно чистою і створена на основі інноваційних технологій.

4. Страхування інноваційних ризиків державою, що забезпечить привабливість вкладання інвестицій комерційними банками, фінансовими установами, холдинговими компаніями, промислово-фінансовими групами.

5. Розробка програми і стратегій інноваційного розвитку держави та її законодавче закріплення.

6. Взаємовідносини між бізнесом і наукою. Науково-дослідні установи мають одержувати винагороду за свої винаходи, інновації, нововведення. Необхідно зосередити увагу на підготовці високо кваліфікаційних кадрів в інноваційній діяльності.

7. Науково-прогнознiй маркетинг. Його основне завдання полягає у визначенні майбутнього попиту на новостворену продукцію, технологію.

Виконання основних завдань та забезпечення сприятливого інноваційного клімату забезпечить ефективну інноваційну діяльність малого бізнесу, що, в свою чергу, підвищить експортний потенціал держави, здійснить оновлення виробництва, допоможе виробляти конкурентну високоякісну продукцію.

Література:

1. Стратегія розвитку малого та середнього підприємництва на період до 2015 року. «Влада і бізнес: від стратегії підтримки до стратегії партнерства». – Київ, 2011. – 26с.
2. Варналії З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. – К. : Товариство «Знання», КОО, 2010. – 277 с.